

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2010. gada 21. oktobrī*

Lieta C-81/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Symvoulio tis Epikrateias* (Griekija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 17. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 25. februārī, tiesvedībā

Idryma Typou AE

pret

Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Ross [*A. Rosas*] (referents), U. Lehmuss [*U. Lohmus*] un P. Linda [*P. Lindh*],

* Tiesvedības valoda — grieķu.

ģenerālvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretāre L. Hjulēta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņmot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 11. marta tiesas sēdi,

ņmot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Grieķijas valdības vārdā — P. Milonopuls [*P. Mylonopoulos*] un M. Apesoss [*M. Apessos*], kā arī N. Marioli [*N. Marioli*], pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā — Ž. Brauns [*G. Braun*] un G. Zavs [*G. Zavvos*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2010. gada 2. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1968. gada 9. marta Pirmo direktīvu 68/151/EEK par to, kā vienādošanas nolūkā koordinēt nodrošinājumus, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām Līguma 58. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu sabiedrību dalībnieku un trešo personu intereses (OV L 65, 8. lpp.; turpmāk tekstā — “Pirmā direktīva”).

- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Idryma Typou AE*, akciju sabiedrību, kuras juridiskā adrese ir Atēnās (Grieķijā), un *Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis* (Preses un plašsaziņas līdzekļu ministrija) par naudas sodu, kas šai sabiedrībai noteikts par tiesību aktu un ētikas normu, ar ko nosaka televīzijas raidorganizāciju darbību, pārkāpšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Pirmās direktīvas preambulas pirmo trīs apsvērumu redakcija ir šāda:

“tā kā koordinācija, kas paredzēta [EEK līguma] 54. panta 3. punkta g) apakšpunktā un Vispārīgajā programmā par ierobežojumu atcelšanu attiecībā uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību, ir steidzama, jo īpaši attiecībā uz akciju sabiedrībām vai citām sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, jo šādu sabiedrību darbība bieži paplašinās ārpus vienas valsts robežām;

tā kā, lai nodrošinātu trešo personu interešu aizsardzību, ir īpaši svarīgi koordinēt valstu noteikumus, kas attiecas uz šādu sabiedrību atklātību, saistību, kuras tās uzņēmušās, spēkā esamību un sabiedrību atzīšanu par neesošām;

tā kā vienlaikus šajā jomā ir jāpieņem arī Kopienas noteikumi attiecībā uz šādām sabiedrībām, jo vienīgais nodrošinājums, ko tās piedāvā trešajām personām, ir to aktīvi”.

- 4 Pirmās direktīvas 1. pantā, kas grozīts ar Aktu par Grieķijas Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem līgumos (OV 1979, L 291, 17. lpp.), ir paredzēts:

“Koordinācijas pasākumus, kas paredzēti šajā direktīvā, piemēro dalībvalstu normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas attiecas uz šādiem sabiedrību veidiem:

[..]

— Grieķijā:

ανώνυμη εταιρία, εταιρία περιορισμένης ευθύνης, ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία
[akciju sabiedrība, sabiedrība ar ierobežotu atbildību, komandītsabiedrība].”

- 5 Pirmajā direktīvā ir ietvertas trīs iedaļas. Pirmā iedaļa attiecas uz sabiedrību dokumentu atklātību, otrā — uz sabiedrības struktūru rīcības rezultātā radušos saistību spēkā esamību, un trešā — uz sabiedrības atzīšanu par neesošu.

Valsts tiesiskais regulējums

- 6 Griekijas Konstitūcijas 15. panta 2. punktā, kurš bija spēkā pirms konstitucionālās reformas 2001. gadā, bija paredzēts, ka radio un televīzijai ir piemērojama tieša valsts kontrole.

- 7 Ar Likumu Nr. 2863/2000 “Valsts Radio un televīzijas padome un citas iestādes vai organizācijas radio un televīzijas pakalpojumu piegādes nozarē” (*FEK A’262*) tika izveidota Valsts Radio un televīzijas padome (*Ethniko symvoulio radiotileorasis*, turpmāk tekstā — “*ESR*”).

- 8 Ar Likumu Nr. 2328/1995 “Privātās televīzijas un vietēja mēroga radio darbības juridiskais režīms, tiesiskais regulējums, kas reglamentē jautājumus saistībā ar radio un televīzijas tirgu un citas normas” (*FEK A’159*), kas izskatāmajā lietā piemērojams tā versijā pēc grozījumiem, kas izdarīti ar Likumu Nr. 2644/1998 “Par radio un televīzijas pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību” (*FEK A’233*); turpmāk tekstā — “Likums Nr. 2328/1995”) ir noteikts juridiskais režīms un privātās televīzijas un vietēja mēroga radio darbības konteksts.

- 9 Šajā likumā it īpaši ir reglamentēta privātās televīzijas raidorganizācijas dibināšanas, izveidošanas un darbības licenču piešķiršana, kā arī līdzdalība akciju sabiedrībās, kuras iesniedz pieteikumu saņemt šādu licenci. Principā šai līdzdalībai ir jābūt līdzdalībai ar vārda akcijām. Vairāku likuma normu mērķis ir to ierobežot ar maksimāli 25 % no sabiedrības kapitāla daļām, kuru turētājs var būt fiziska vai juridiska persona sabiedrībā, kurai ir izsniegta licence privātās televīzijas raidorganizācijas dibināšanai, izveidošanai un darbībai. Turklāt par ikvienu daļu nodošanu, kas pārsniedz 2,5 % no sabiedrības kapitāla, ir jāpaziņo *ESR*.

10 Likuma Nr. 2328/1995 3. pantā ir paredzēts:

“1. b) Visa veida raidījumos (tostarp reklāmas), kurus pārraida radio un televīzijas raidorganizācijas, ir jāievēro ikvienas personas, kuras attēls parādās ekrānā vai kuras vārds vai pietiekami tās identifikācijas elementi tiek pārraidīti, personība, gods, reputācija, privātā un ģimenes dzīve, profesionālā, sociālā, zinātniskā, mākslinieciskā, politiskā darbība vai ikviena analogiska darbība.”

11 Likuma Nr. 2328/1995 3. panta 15. punktā ir paredzēts, ka *ESR* izstrādā žurnālistu profesijas ētikas kodeksu. *ESR* Reglamenta Nr. 1/1991 5. pantā ir noteikts, ka “nav atļauts personas attēlot tādā veidā, kādā noteiktos apstākļos tiktu veicināta to pazemošana, sociālā norobežošana vai diskriminācija attiecībā pret tām”.

12 Likuma Nr. 2328/1995 4. pantā ir paredzēts:

“1. Ikvienā a) valsts normatīvo aktu, Eiropas Savienības [normatīvo aktu], starptautisko tiesību, kas tieši vai netieši reglamentē privātās televīzijas raidorganizācijas un, vispārīgāk, privāto televīziju darbību, b) [..], c) tādu ētikas normu, kas noteiktas atbilstoši šī likuma 3. pantam, pārkāpuma gadījumā [..] tiek noteiktas šādas sankcijas: a) ieteikumi un brīdinājumi, b) naudas sods piecu līdz piecu simtu miljonu GDR apmērā [..], c) raidorganizācijas konkrētā raidījuma pārraides apturēšana uz laiku līdz trim mēnešiem [vai] galīga pārtraukšana, d) visas televīzijas programmas pārraides apturēšana uz laiku līdz trim mēnešiem, e) raidorganizācijas darbības licences atņemšana un f) ētiska rakstura sankcijas (piemēram, obligāta viedokļa par citām noteiktām sankcijām pārraide). *ESR* savu lēmumu nekavējoties nosūta *Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis*, kura veic likumības pārbaudi un pieņem lēmumu par sankciju noteikšanu. Šajā pantā paredzēto administratīvo sankciju veida izvēle un tās apmēra noteikšana tiek veikta, ievērojot pārkāpuma smagumu, programmas auditoriju, kuras kontekstā pārkāpums ir izdarīts, radio un televīzijas pakalpojumu tirgus daļu, kuru,

iespējams, ir ieguvis licences turētājs, veikto vai plānoto ieguldījumu apmēru un iespējamo recidīvu esamību. *ESR* lēmumā, kurā paredzēta šajā punktā minēto sankciju piemērošana, tiek ietverts pilnīgs un īpašs pamatojums, un tas tiek pieņemts katrā ziņā pēc tam, kad vismaz vienā šīs iestādes pilnsapulces sanāksmē ir uzklausītas ieinteresētās personas.

[..]

3. Iepriekšējos punktos paredzētie naudas sodi sabiedrībai un tās likumīgajam pārstāvim (vai tās likumīgajiem pārstāvjiem) personīgi, visiem administratīvās padomes locekļiem un visiem tās akcionāriem, kuru turējumā ir vairāk nekā 2,5% tās akciju, tiek noteikti kopīgi un solidāri.

[..]

5. Iepriekš minētās administratīvās sankcijas nav atkarīgas no iespējamās krimināltiesiskas vai civiltiesiskas atbildības esamības.”

Pamata lieta un prejudiciālais jautājums

- 13 Prasītāja pamata lietā ir akciju sabiedrība, kas ir *Nea Tileorasi AE* — televīzijas raidorganizācijas *Star Channel* īpašniece — akcionāre.
- 14 *Symvoulio tis Epikrateias* tā apstrīd *Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis* Lēmumu Nr. 11840/E/11.5.2001, ar kuru tai kopīgi un solidāri ar sabiedrību *Nea Tileorasi AE*, kā arī citiem akcionāriem un tās administratīvās padomes locekļiem ir noteikts naudas sods GDR 10 000 000 (aptuveni EUR 29 347) apmērā sakarā ar to, ka 2000. gada 14. februārī televīzijas raidorganizācijas *Star Channel* galvenā ziņu raidījuma laikā tā esot pārkāpusi pienākumu respektēt vairāku personu personību, godu, reputāciju un ģimenes dzīvi, kā arī nevainīguma prezumpciju. Turklāt tā apstrīd *ESR* Lēmumu Nr. 122/91/20.4.2000, pamatojoties uz kuru ir pieņemts apstrīdētais ministrijas lēmums.
- 15 *Symvoulio tis Epikrateias* ceturrtā palāta, kurā prasība iesniegta, lietu tās īpašā nozīmīguma dēļ ir nodevusi izskatīšanai plēnumā.
- 16 *Symvoulio tis Epikrateias* veic Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punkta konstitucionalitātes pārbaudi, ciktāl tajā, ņemot vērā Grieķijas Konstitūcijas 5. pantā ietvertu brīvas ekonomikas principu, ir paredzētas sankcijas sabiedrības akcionāriem. Būtībā tā uzskata, ka valsts likumdevējam ir tiesības pieņemt tiesību normas, kurās ir atkāpes no vispārējām tiesībām par akciju sabiedrībām, it īpaši no akcionāra atbildības par juridiskas personas parādiem neesamības principa, kas ir vispārīgo tiesību par akciju sabiedrībām pamata un saistošs princips, bet kurš nav konstitucionāls princips. Valsts likumdevējam *a fortiori* ir šī izvēles iespēja tad, kad runa ir par īpašām sabiedrībām, kuras darbojas sabiedrības interesēs un ir pakļautas tiešai valsts kontrolei. Iesniedzējtiesa norāda, ka katrā ziņā Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punktā ir paredzēta nevis

akcionāru solidāra atbildība par juridiskas personas “parādiem”, bet administratīvo sankciju piemērošana gan sabiedrībai, gan šajā normā minētajām personām. Visbeidzot, pēdējā šī minētā norma uzņēmuma darbības īstenošanu nepadarot neiespējamu vai būtiski apgrūtinātu.

¹⁷ *Symvoulio tis Epikrateias* tomēr atsaucas uz viedokli, kāds ir palātas tiesnešu mazākumam un saskaņā ar kuru strīdus norma televīzijas akciju sabiedrību akcionāriem liekot maksāt administratīvo naudas sodu, kas uzlikts pašai sabiedrībai, sakarā ar veicot tās darbību izdarīto likumpārkāpumu un tātad tas esot parāds, kas ieskaitāms sabiedrības pasīvos. Ar šo normu tiekot pārkāpti tiesību par akciju sabiedrībām pamatprincipi, proti, tostarp akcionāram radītā riska ierobežošana, un līdz ar to Grieķijas Konstitūcijas 5. pantā aizsargātā ekonomiskā brīvība, kura aptver tiesības izveidot komercsabiedrības, jo brīva tirgus ekonomika bez šādām sabiedrībām nevarot darboties. Princips, kurš paredz, ka tikai akciju sabiedrība ir atbildīga par sabiedrības parādiem, esot būtiska kapitālsabiedrības, proti, akciju sabiedrības, rakstura izpausme. Neesot svarīgi, ka sabiedrība darbojas sabiedrības interesēs vai ka tā ir pakļauta valsts kontrolei.

¹⁸ Pārbaudot samērīguma principa ievērošanu, *Symvoulio tis Epikrateias* uzskata, ka strīdus normām ir leģitīms mērķis un tā, salīdzinot ar tajā izvirzīto mērķi, neveido acīmredzami nesamērīgu ekonomiskās brīvības ierobežojumu, jo to acīmredzami nevar uzskatīt par tādu, kura uzņēmuma darbības īstenošanu privāto televīzijas raidorganizāciju izveides un darbības jomā padara neiespējamu vai pārmērīgu apgrūtinātu.

¹⁹ *Symvoulio tis Epikrateias* it īpaši norāda, ka valsts likumdevējs, kurš pārzina apstākļus un faktisko situāciju televīzijas jomā valstī, uzskata, ka akcionārs, kuram pieder vairāk nekā 2,5% akciju, nav parasts investors, bet ka runa būtībā ir par profesionālu investoru, kurš saistībā ar šo līdzdalību sabiedrībā, iespējams, spēj ietekmēt juridiskās personas administrāciju un līdz ar to televīzijas raidorganizācijas darbību. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šo valsts likumdevēja vērtējumu pēc būtības nevar uzskatīt nedz par acīmredzami kļūdainu, nedz par neatbilstošu, ja ņem vērā faktu, ka atbilstoši Likumam Nr. 2328/1995 sabiedrības kapitāla maksimālā procentu daļa, kura var piederēt vienam akcionāram (fiziskai vai juridiskai personai), nedrīkst pārsniegt 25% un ka līdz ar to, lai ietekmētu sabiedrības vadību, ir absolūti nepieciešama vairāku akcionāru sadarbība sabiedrības administrācijā.

²⁰ *Symvoulio tis Epikrateias* tomēr atsaucas uz viedokli, kāds ir tās locekļu mazākumam, apšaubot šīs akcionāru objektīvās atbildības veidu, kurš padarot nepievilcīgu televīzijas akciju sabiedrību akciju iegādi. Pasākums nevarot veicināt izvirzītā mērķa sasniegšanu, jo līdzdalība, kas nedaudz pārsniedz 2,5%, esot pārāk mazsvarīga, lai varētu ietekmēt sabiedrības darījumu administrēšanu un novērstu tās veiktu neētisku rīcību. Šāds pasākums patiesībā nozīmējot, ka televīzijas akciju sabiedrības akcionāram, kuram pieder ierobežots procentuāls sabiedrības kapitāldaļu skaits, sankcijas tiek noteiktas tikai tādēļ, ka tas ir noteikta veida akciju sabiedrības akcionārs.

²¹ Šajā kontekstā iesniedzējtiesa šaubās par Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punkta atbilstību dažādām Savienības direktīvām attiecībā uz likumā minētajām sabiedrībām.

- 22 Šajā ziņā tā uzskata, ka Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punkta piemērošanas joma un direktīvu par sabiedrībām normu piemērošanas joma sakrīt. Tajās neesot ietverta neviena norma, kas attiecas uz un, *a fortiori*, kas aizliedz akciju sabiedrības akcionāriem, kuriem pieder noteikts procentuāls skaits akciju, kopīgi un solidāri ar juridisko personu, kas veido sabiedrību, noteikt atbildību par tāda naudas soda samaksu, kas uzlikta par likumpārkāpumu saistībā ar juridiskās personas, kas veido akciju sabiedrību, darbību vispārēji, bet arī it īpaši šajā gadījumā saistībā ar juridiskās personas, kas veido akciju sabiedrību, kura ir televīzijas raidorganizācijas dibināšanas un darbības licences turētāja, darbību. Šādu aizliegumu nevarot izsecināt no Pirmās direktīvas 1. panta, kurā Savienības likumdevējs tikai uzskaitījis dažādos sabiedrību veidus, kādi dalībvalstīs jau pastāv un kuriem ir piemērojamas konkrētās direktīvas normas.
- 23 Pēc iesniedzējtiesas domām, pat ja tiktu uzskatīts, ka Pirmās direktīvas piemērošanas joma un Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punkta piemērošanas joma attiecas uz vienu un to pašu jomu, šī pēdējā minētā norma neesot pretrunā šīs direktīvas 1. pantam. Šis 1. pants nesniedzot akciju sabiedrības definīciju, un tajā tikai esot uzskaitīti to sabiedrību veidi, kurām tas piemērojams. Līdz ar to Savienības tiesībās neliedzot valsts likumdevējam vai nu ieviest jaunus sabiedrību veidus, kuri neietilpst direktīvu par sabiedrībām piemērošanas jomā, vai arī dibināt (īpašas) akciju sabiedrības, kurām būtu piemērojamas normas, kurās ir atkāpes no Savienības tiesībām par akciju sabiedrībām, ciktāl acīmredzami šīs normas, kurās ir paredzētas atkāpes, nav pretrunā direktīvu par sabiedrībām īpašajām normām un Savienības tiesībām vispārējā nozīmē, kā tas ir attiecībā uz Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punkta normu.
- 24 Pēc *Symvoulio tis Epikrateias* domām, fakts, ka akciju sabiedrības akcionāru atbildības par juridiskas personas parādiem neesamība Savienības tiesībās netiek nodrošināta, izriet ne vien no tā, ka daudzu dalībvalstu tiesību sistēmās jau gadu desmitiem —

galvenokārt judikatūras ceļā — tiek atzīts juridiskās personas autonomijas atcelšanas princips, kurš noteiktos apstākļos liek noteikt akcionāra atbildību par akciju sabiedrības pienākumiem, turklāt nerodas jautājums par to, vai iepriekš minētais princips ir pretrunā Savienības tiesībām, bet arī no tā, ka nav veikta šādas juridiskās personas autonomijas atcelšanas apstākļu saskaņošana.

25 Daži tiesneši tomēr ir izteikuši mazākuma pārstāvētu viedokli, uzskatot, ka Pirmās direktīvas 1. pantā izmantotajam “akciju sabiedrības” jēdzienam ir minimāls obligāta rakstura saturs. Pēc viņu domām, akciju sabiedrības pamatīpašības, no kurām valsts likumdevējs nedrīkstot atkāpties, esot šādas:

a) stingra nošķiršana starp sabiedrības un akcionāru īpašumu, kā arī

b) akcionāru personīgās atbildības par sabiedrības parādiem neesamība, jo akcionāriem tikai esot jāiemaksā ieguldījums, kurš atbilst to līdzdalības kopējā sabiedrības kapitālā daļai.

26 Šie tiesneši turklāt norāda, ka nevienā Eiropas Savienības dalībvalstu tiesību sistēmā — nedz normatīvajos aktos, nedz judikatūrā — netiek pieļauts, ka tiek pārkāpts princips, saskaņā ar kuru akcionārs nav atbildīgs par akciju sabiedrības parādiem ar savu personīgo īpašumu. Vienīgais, kas judikatūrā tiek pieļauts, ir tas, ka, ja pastāv pilnīga akciju sabiedrības un akcionāra īpašuma kopība un ja šis akcionārs ar savu personisko darbību vai bezdarbību šobrīd vienoto īpašumu ir pārvaldījis pretēji labticībai,

tas attiecībā pret sabiedrības kreditoriem vairs nevar atsaukties uz abu īpašumu (sava personīgā un sabiedrības īpašuma) autonomijas principu.

- 27 Iesniedzējtiesa līdz ar to konstatē viedokļu atšķirības, pirmkārt, attiecībā uz jautājumu par to, vai Pirmās direktīvas 1. panta un Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punkta piemērošanas jomas sakrīt, un, otrkārt, attiecībā uz valsts normatīvo aktu atbilstību minētajai [direktīvas] normai.
- 28 Šādos apstākļos *Symvoulio tis Epikrateias* uzskatīja, ka atbilstoši EKL 234. panta trešajai daļai un 1982. gada 6. oktobra spriedumam lietā 283/81 *Cilfit* u.c. (*Recueil*, 3415. lpp.) tiesvedība ir jāaptur un jāuzdod Tiesai šāds prejudiciāls jautājums:

“Vai Direktīvā 68/151/EEK, kuras 1. pantā ir noteikts, ka “koordinācijas pasākumus, kas paredzēti šajā direktīvā, piemēro dalībvalstu normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas attiecas uz šādiem sabiedrību veidiem: [...] — Griekijā: *ανώνυμη εταιρία* [akciju sabiedrība], [...]”, ir ietverts tiesību noteikums, saskaņā ar kuru ir aizliegts pieņemt tādu valsts tiesību normu, kāda ir paredzēta Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punktā —, ciktāl tajā ir noteikts, ka šī paša panta iepriekšējos punktos paredzētie naudas sodi par tiesību aktu un ētikas normu, ar kuriem tiek reglamentēta televīzijas raidorganizāciju darbība, pārkāpšanu ir jāpiemēro kopīgi un solidāri ne tikai sabiedrībai, kurai ir piešķirta licence dibināt un pārvaldīt televīzijas raidorganizāciju, bet arī visiem tās akcionāriem, kuriem pieder vairāk nekā 2,5 % no sabiedrības kapitāla?”

- 29 Eiropas Savienības Tiesa aicināja Tiesas Statūtu 23. pantā paredzētās ieinteresētās personas, kuras vēlas piedalīties mutvārdu procesā, izteikt savu viedokli, it īpaši par LESD 49. panta par brīvību veikt uzņēmējdarbību un LESD 63. panta par kapitāla brīvību apriti nozīmīgumu, lai atbildētu uz *Symvoulio tis Epikrateias* uzdoto jautājumu.

Par prejudiciālo jautājumu

- 30 Iesniedzējtiesas uzdotais prejudiciālais jautājums attiecas uz Pirmās direktīvas interpretāciju.
- 31 Tomēr ir jāatgādina, ka apstākļi, ka valsts tiesa, formāli izsakoties, prejudiciālo jautājumu ir formulējusi, atsaucoties uz noteiktām Savienības tiesību normām, neliedz Tiesai sniegt šai tiesai visus interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izspriežot iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā uz tiem atsaukusies. Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas un tostarp no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu pamatojuma ir tiesības izdalīt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu (skat. 2009. gada 27. oktobra spriedumu lietā C-115/08 *ČEZ*, Krājums, I-10265. lpp., 81. punkts).
- 32 Ņemot vērā pamata lietas faktus un piemērojamo Grieķijas tiesisko regulējumu, papildus Pirmajai direktīvai ir jāinterpretē arī LESD 49. un 63. pants.

Par Pirmo direktīvu

- 33 Ar savu [prejudiciālo] jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Pirmā direktīva ir interpretējama tādējādi, ka tā ir pret tādu valsts tiesisko regulējumu kā Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punkts, saskaņā ar kuru šī paša panta iepriekšējos punktus paredzētie naudas sodi par tiesību aktu un ētikas normu, ar kuriem tiek reglamentēta televīzijas raidorganizāciju darbība, pārkāpšanu ir jāpiemēro kopīgi un solidāri ne tikai sabiedrībai, kurai ir piešķirta licence dibināt un pārvaldīt televīzijas

raidorganizāciju, bet arī visiem tās akcionāriem, kuriem pieder vairāk nekā 2,5% no sabiedrības kapitāla.

34 Grieķijas valdība norāda, ka Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punktā ir paredzēta nevis vispārēji sabiedrības akcionāru, kuriem pieder vairāk nekā 2,5% akciju, solidāra atbildība par juridiskas personas parādiem, bet gan, ka administratīvie naudas sodi par darbības normatīvo aktu un tiesību noteikumu, kas reglamentē televīzijas raidorganizāciju pārvaldi, pārkāpumu tiek noteikti gan sabiedrībai, kurai ir piešķirta licence dibināt un pārvaldīt televīzijas raidorganizāciju, gan arī iepriekš minētajiem akcionāriem, kuriem ir īpaša nozīme juridiskās personas dibināšanā un darbībā.

35 Tomēr ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktās procedūras pamatā, kā tas izriet no pastāvīgās judikatūras, ir funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu un Tiesa ir pilnvarota vienīgi lemt par minētajā pantā noteikto Savienības tiesību aktu interpretāciju vai spēkā esamību. Tādēļ Tiesai nav jāvērtē valsts tiesību normu interpretācija vai jāspriež par to, vai iesniedzējtiesas sniegtā interpretācija ir pareiza (skat. 2007. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-220/05 *Auroux* u.c., Krājums, I-385. lpp., 25. punkts).

36 Līdz ar to ir jāņem vērā tāda Grieķijas likuma interpretācija, kāda tā ir apkopota šī sprieduma 17. punktā, kas ir Tiesai uzdotā jautājuma premisa.

37 Pirmā direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz EEK līguma 54. panta 3. punkta g) apakšpunktu, kas pēc grozījumiem kļuvis par LESD 50. panta 2. punkta g) apakšpunktu.

- 38 Šajā pēdējā minētajā normā ir paredzēts, ka, lai panāktu brīvību veikt uzņēmējdarbību, Savienības likumdevējs pieņem direktīvas, lai pietiekami koordinētu garantijas, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām, kuras definētas LESD 54. panta otrajā daļā, un lai aizsargātu dalībnieku un trešo personu intereses, paredzot šādu garantiju vienādošanu visā [Savienībā]. Atbilstoši LESD 54. panta otrajai daļai “sabiedrības” ir tādas sabiedrības, kas izveidotas saskaņā ar civiltiesībām vai komerciesībām, kā arī kooperatīvi un citas juridiskas personas, kas ir publisko tiesību vai privāttiesību subjekti, izņemot bezpeļņas sabiedrības.
- 39 Kā izriet no Pirmās direktīvas preambulas pirmajiem diviem apsvērumiem, tās mērķis ir koordinēt valsts tiesību normas attiecībā uz akciju sabiedrību un sabiedrību ar ierobežotu atbildību atklātību, saistību, kuras tās uzņēmušas, spēkā esamību un sabiedrību atzišanu par neesošām. Tiesību noteikumi, kuri ir jāpārņem katras valsts tiesībās, ir aprakstīti Pirmās direktīvas 2.–12. pantā.
- 40 Pat tad, ja Pirmās direktīvas preambulas trešajā apsvērumā ir likts saprast, ka pastāv princips, saskaņā ar kuru tikai sabiedrības ir atbildīgas par saviem parādiem attiecībā pret trešajām personām ar savu sabiedrības īpašumu, minētajā direktīvā nav paredzēts nedz vienveidīgs akciju sabiedrības, nedz sabiedrības ar ierobežotu atbildību jēdziens, kurš būtu balstīts uz šādu principu. Turpretī Pirmās direktīvas 1. pantā attiecībā uz katru dalībvalsti ir uzskaitīti dažādi šīs dalībvalsts tiesībās paredzētie sabiedrību veidi, kuriem ir jāpiemēro 2.–12. pantā paredzētie tiesību noteikumi.
- 41 No tā izriet, ka Pirmajā direktīvā nav noteikts, kas ir akciju sabiedrība vai sabiedrība ar ierobežotu atbildību, bet tajā ir tikai paredzēti tiesību noteikumi, kuri ir jāpiemēro noteiktiem sabiedrību veidiem, kurus Savienības likumdevējs ir identificējis kā akciju sabiedrības vai sabiedrības ar ierobežotu atbildību.

- 42 Turklāt, lai gan no tāda dalībvalstu tiesību novērtējuma, kādu savu secinājumu 34. punktā ir veikusi ģenerāladvokāte, izriet, ka lielākajā daļā gadījumu Pirmās direktīvas 1. pantā uzskaitīto sabiedrību akcionāri nav personīgi atbildīgi par akciju sabiedrības vai sabiedrības ar ierobežotu atbildību parādiem, no tā nevar izsecināt, ka runa ir par vispārēju sabiedrību tiesību, kas piemērojamas visos apstākļos bez izņēmumiem, principu.
- 43 Tāpat attiecībā uz saistībām, kuras uzņēmušās sabiedrības, no Pirmās direktīvas 7.–9. panta, kuros ir tikai paredzēts noteikts skaits tiesību noteikumu šajā ziņā, nevar izsecināt nekādu vispārēju principu.
- 44 Tātad nedz no Pirmās direktīvas teksta, nedz no tās interpretācijas, ņemot vērā tās priekšmetu vai ņemot vērā dalībvalstu tiesības, neizriet, ka šajā direktīvā ir paredzēts tiesību noteikums, saskaņā ar kuru akcionārs nekad nevar būt atbildīgs par sabiedrībai noteikta naudas soda [samaksu], it īpaši gadījumā, ja šis naudas sods būtu noteikts kopīgi un solidāri kā akciju sabiedrībai, tā šim akcionāram.
- 45 Turklāt šāda tiesību noteikuma esamība valsts tiesībās, ņemot vērā tā ierobežoto raksturu, nevarētu ietekmēt Pirmās direktīvas mērķi.
- 46 Līdz ar to uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Pirmā direktīva ir interpretējama tādējādi, ka tā nav pret tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir paredzēts Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punktā, saskaņā ar kuru šī paša panta iepriekšējos punktus paredzētie naudas sodi par tiesību aktu un ētikas normu, ar kuriem tiek reglamentēta televīzijas raidorganizāciju darbība, pārkāpšanu ir jāpiemēro kopīgi un solidāri ne tikai sabiedrībai, kurai ir piešķirta licence dibināt un pārvaldīt televīzijas

raidorganizāciju, bet arī visiem tās akcionāriem, kuriem pieder vairāk nekā 2,5% no sabiedrības kapitāla.

Par brīvību veikt uzņēmējdarbību un kapitāla brīvu apriti

- ⁴⁷ Valsts tiesību akti, kas ir piemērojami, ja attiecīgās dalībvalsts pilsonim pieder kapitāldaļas sabiedrībā, kura reģistrēta citā dalībvalstī, kas tam ļauj īstenot noteiktu ietekmi uz šīs sabiedrības lēmumiem un noteikt tās darbību, ietilpst LESD 49. panta noteikumu par brīvību veikt uzņēmējdarbību materiālajā piemērošanas jomā (šajā ziņā it īpaši skat. Tiesas 2000. gada 13. aprīļa spriedumu lietā *C-251/98 Baars, Recueil*, I-2787. lpp., 22. punkts; 2007. gada 23. oktobra spriedumu lietā *C-112/05 Komisija/Vācija, Krājums, I-8995. lpp., 13. punkts*, un 2009. gada 26. marta spriedumu lietā *C-326/07 Komisija/Itālija, Krājums, I-2291. lpp., 34. punkts*).
- ⁴⁸ LESD 63. panta par kapitāla brīvu apriti normas attiecas cita starpā uz tiešiem ieguldījumiem ar līdzdalību uzņēmumā, iegādājoties tā akcijas, kas dod iespēju efektīvi piedalīties tā vadībā un kontrolē, kā arī portfeļa ieguldījumiem, t.i., vērtspapīru iegūšanu kapitāla tirgū, kas realizēta vienīgi ar nodomu veikt kapitāla ieguldīšanu, bez nodoma ietekmēt uzņēmuma vadību un kontroli (šajā ziņā skat. 2009. gada 17. septembra spriedumu lietā *C-182/08 Glaxo Wellcome, Krājums, I-8591. lpp., 40. punkts*).
- ⁴⁹ Uz valsts tiesisko regulējumu, ko nevar piemērot tikai līdzdalībai, kas ļauj zināmā mērā ietekmēt sabiedrības lēmumus un noteikt tās darbību, bet ko piemēro neatkarīgi no līdzdalības apmēra, kāda akcionāram ir sabiedrībā, var attiekties gan LESD 49. pants, gan LESD 63. pants (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Komisija/Itālija, 36. punkts*).

- 50 Pamata lietā Grieķijas normatīvajos aktos maksimālā līdzdalība, kāda fiziskai vai juridiskai personai var piederēt sabiedrības, kas saņēmusi licenci dibināt, izveidot un pārvaldīt televīzijas raidorganizāciju, kapitālā, ir ierobežota ar 25 %. Turklāt Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punktā ir paredzēts, ka naudas sods akcionāram var tikt noteikts, tiklīdz tam pieder vairāk nekā 2,5 % šādas sabiedrības [akciju].
- 51 Atkarībā no veida, kādā ir sadalīts pārējais sabiedrības kapitāls, tostarp, vai tas ir sadalīts starp lielu skaitu akcionāru, līdzdalība 25 % apmērā var būt pietiekama, lai [akcionārs] kontrolētu sabiedrību vai vismaz nozīmīgi ietekmētu šīs sabiedrības lēmumus un noteiktu rīcību iepriekš šī sprieduma 47. punktā atgādinātās judikatūras lietā *Baars* izpratnē (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Itālija, 38. punkts). Tātad uz Grieķijas normatīvajiem aktiem var attiekties LESD 49. pants.
- 52 Turklāt, ciktāl šīs normas attiecas uz akcionāriem, kuriem pieder vairāk nekā 2,5 % [akciju], bet kuru līdzdalība nebūtu pietiekama, lai tiem ļautu kontrolēt vai nozīmīgi ietekmēt sabiedrības lēmumus, uz tām var attiekties arī LESD 63. pants.
- 53 Līdz ar to ir jāinterpretē šīs divas normas.
- 54 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jēdziens “ierobežojums” LESD 49. panta izpratnē attiecas uz pasākumiem, kas aizliedz, traucē vai padara mazāk pievilcīgu brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu (2009. gada 28. aprīļa spriedums lietā C-518/06 Komisija/Itālija, Krājums, I-3491. lpp., 62. punkts).

- 55 Tāpat valsts pasākumi, kas var kavēt vai ierobežot akciju iegūšanu attiecīgajos uzņēmumos vai kas var atturēt citu dalībvalstu investorus no kapitāla ieguldīšanas tajos, ir uzskatāmi par “ierobežojumiem” LESD 63. panta 1. punkta izpratnē (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Vācija, 19. punkts).
- 56 Pamata lietā ir jākonstatē, ka attiecīgajam valsts pasākumam ir atturoša ietekme uz investoriem un tādējādi tas ietekmē to piekļuvi līdzdalības sabiedrībās tirgum.
- 57 Valsts pasākums ļauj televīzijas akciju sabiedrības akcionārus uzskatīt par atbildīgiem par šai sabiedrībai noteikto naudas sodu [samaksu], lai šie akcionāri rīkotos tā, lai minētā sabiedrība ievērotu Grieķijas tiesību aktus un ētikas normas, kaut gan pilnvaras, kuras šiem akcionāriem ir piešķirtas ar akciju sabiedrības struktūrvienību darbībai piemērojamiem tiesību noteikumiem, nedod tiem materiālas iespējas šajā ziņā.
- 58 Turklāt, lai arī pasākums ir piemērojams vienādi gan Grieķijas investoriem, gan investoriem no citām dalībvalstīm, šī pasākuma atturošā iedarbība ir būtiskāka attiecībā pret citu dalībvalstu investoriem nekā pret Grieķijas investoriem.
- 59 Tā kā likuma mērķis ir likt akcionāriem veidot apvienības ar citiem akcionāriem, lai spētu ietekmēt sabiedrības administrācijas lēmumus, pat tad, ja šis aspekts attiecas uz visiem akcionāriem, nav apstrīdams, ka to ir grūtāk ievērot citu dalībvalstu investoriem, kuri ir sliktāk informēti par Grieķijas plašsaziņas līdzekļu reālo situāciju un noteikti nezina neko par dažādažām grupām vai apvienībām, kādas ir pārstāvētas

sabiedrības, kas saņēmusi licenci dibināt, izveidot un pārvaldīt televīzijas raidorganizāciju, kapitālā.

- 60 No tā izriet, ka tāds valsts pasākums kā pamata lietā izskatītais ierobežo gan brīvību veikt uzņēmējdarbību, gan kapitāla brīvu apriti.
- 61 Tas tā būtu pat tad, ja šāds pasākums tiktu interpretēts tā, kā to norādījusi Grieķijas valdība un kā izklāstīts šī sprieduma 34. punktā.
- 62 Brīvības veikt uzņēmējdarbību un kapitāla brīvas aprites ierobežojums var tikt pieļauts, ja izrādās, ka tas atbilst imperatīviem vispārējo interešu apsvērumiem, ka tas ir piemērots ar to izvirzītā mērķa sasniegšanai un ka tas nepārsniedz mērķa sasniegšanai nepieciešamo (attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā C-518/06 Komisija/Itālija, 72. punkts, un attiecībā uz kapitāla brīvu apriti šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Vācija, 72. un 73. punkts).
- 63 Ka izklāstījusi iesniedzējtiesa, attiecīgā pamata lietā izskatītā pasākuma mērķis ir likt televīzijas sabiedrībām ievērot žurnālistu normas un ētiku, lai cita starpā izvairītos no tā, ka tiktu aizskarts personas, kuras attēls parādās ekrānā vai kuras vārds tiek minēts, gods vai personīgā dzīve. Neapstridami, runa ir par leģitīmu mērķi.
- 64 Tiesas sēdē Komisija uzskatīja, ka neviens lietas materiālu dokuments neļauj noteikt, kādēļ akcionārs, kuram pieder vairāk nekā 2,5% televīzijas sabiedrības [akciju], būtu uzskatāms par tādu, kurš var ietekmēt sabiedrības pārvaldi. Iztaujājot par šo jautājumu Grieķijas valdību, tā izklāstīja, ka Likuma Nr. 2328/1995 pieņemšanas brīdī liels

skaits žurnālistu bija šādi akcionāri un ka šī likuma mērķis ir, pirmkārt, sadalīt televīzijas sabiedrību sabiedrības kapitālu, lai izvairītos no pārāk būtiskas viena akcionāra ietekmes, un, otrkārt, aicināt akcionārus apvienoties grupās lēmumu par programmām pieņemšanai.

65 Šajā ziņā, lai gan Likuma Nr. 2328/1995 pieņemšanas brīdī esot pastāvējis statistisks kopsakars starp akcionāra, kuram pieder vairāk nekā 2,5% televīzijas sabiedrības [akciju], statusu un žurnālista profesiju, šāda saikne nešķiet pietiekama, lai uzskatītu, ka attiecīgais pasākums spēj nodrošināt tam izvirzītā mērķa sasniegšanu, nedz arī it īpaši, ka tas nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai [šo mērķi] sasniegtu.

66 Lai gan žurnālista profesija var tikt uzskatīta par atbilstošu kritēriju, lai identificētu personas, kuras var ietekmēt televīzijas sabiedrības vadību, tas tā nav akcionāra, kuram pieder vairāk nekā 2,5% [akciju] vai pat pietiekami daudz akciju, lai tam būtu noteikta ietekme televīzijas sabiedrības struktūrvienībās iepriekš minētā sprieduma lietā *Baars* izpratnē, gadījumā.

67 Šajā ziņā, ja pasākuma mērķis ir likt žurnālistiem ievērot to profesijas likumus un ētiku, varētu būt atbilstoši, ka tiem sankcijas par pašu izdarītajiem pārkāpumiem tiktu noteiktas personīgi un netiktu noteiktas sankcijas akcionāriem, kuriem noteikti nav jābūt žurnālistiem.

68 Šajā kontekstā ir jānorāda, ka Grieķijas likums ietver citas sankciju noteikšanas iespējas, kuras ir atbilstošākas izvirzītajam mērķim, jo tās attiecas uz televīzijas darbību, nevis vienkārši sabiedrības kapitāla turēšanu, piemēram — konkrētā raidījuma pārtraides apturēšanu uz laiku vai pārtraukšanu, visas televīzijas programmas pārtraides

apturēšanu uz laiku līdz trim mēnešiem, raidorganizācijas darbības licences atņemšanu un ētiska rakstura sankcijas.

- 69 Turklāt, ja tiktu pieņemts, ka visi akciju sabiedrības akcionāri ir tās nozares, kurā ietilpst sabiedrības mērķis, profesionāļi, tiktu noliegta tāda kapitāla brīvas aprīte, kas attiecas uz portfeļa ieguldījumiem, t.i., vērtspapīru iegūšanu kapitāla tirgū, kas realizēta vienīgi ar nodomu veikt kapitāla ieguldīšanu, bez nodoma ietekmēt uzņēmuma vadību un kontroli (2006. gada 28. septembra spriedums apvienotajās lietās C-282/04 un C-283/04 Komisija/Nīderlande, Krājums, I-9141. lpp., 19. punkts). Tieši šī veida ieguldījumus varētu veikt citu dalībvalstu investori, kuri vēlas dažādot to ieguldījumus.
- 70 No iepriekš izklāstītā izriet, ka LESD 49. un 63. pants ir interpretējami tādējādi, ka tie ir pret tādu valsts tiesisko regulējumu kā Likuma Nr. 2328/1995 4. panta 3. punkts, saskaņā ar kuru šī paša panta iepriekšējos punktos paredzētie naudas sodi par tiesību aktu un ētikas normu, ar kuriem tiek reglamentēta televīzijas raidorganizāciju darbība, pārkāpšanu ir jāpiemēro kopīgi un solidāri ne tikai sabiedrībai, kurai ir piešķirta licence dibināt un pārvaldīt televīzijas raidorganizāciju, bet arī visiem tās akcionāriem, kuriem pieder vairāk nekā 2,5 % no sabiedrības kapitāla.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 71 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Padomes 1968. gada 9. marta Pirmā direktīva 68/151/EEK par to, kā vienādošanas nolūkā koordinēt nodrošinājumus, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām Līguma 58. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu sabiedrību dalībnieku un trešo personu intereses, ir interpretējama tādējādi, ka tā nav pret tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir paredzēts Likuma Nr. 2328/1995 "Privātās televīzijas un vietēja mēroga radio darbības juridiskais režīms, tiesiskais regulējums, kas reglamentē jautājumus saistībā ar radio un televīzijas tirgu un citas normas", kas grozīts ar Likumu Nr. 2644/1998 "Par radio un televīzijas pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību", 4. panta 3. punktā, saskaņā ar kuru šī paša panta iepriekšējos punktos paredzētie naudas sodi par tiesību aktu un ētikas normu, ar kuriem tiek reglamentēta televīzijas raidorganizāciju darbība, pārkāpšanu ir jāpiemēro kopīgi un solidāri ne tikai sabiedrībai, kurai ir piešķirta licence dibināt un pārvaldīt televīzijas raidorganizāciju, bet arī visiem tās akcionāriem, kuriem pieder vairāk nekā 2,5 % no sabiedrības kapitāla;

- 2) LESD 49. un 63. pants ir interpretējami tādējādi, ka tie ir pret šādu valsts tiesisko regulējumu.

[Paraksti]